

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра судочинства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Захист неповнолітніх у кримінальному процесі
Викладач (-і)	Махінчук Віталій Миколайович, с.н.с., д.ю.н., професор кафедри судочинства Горблянський Володимир Ярославович, к.ю.н., викладач кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Махінчук Віталій Миколайович (0342)59-61-78; (044)23-40-458 Горблянський Володимир Ярославович (0342) 596178
E-mail викладача	Махінчук Віталій Миколайович vitalii.makhinchuk@pnu.edu.ua Горблянський Володимир Ярославович volodymyr.horblianskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/графік-самостійної-роботи-зі-студент/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є особливості захисту неповнолітніх кримінальному процесі.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика кримінального провадження щодо неповнолітніх. 2. Методичні тактичні прийоми захисту неповнолітніх у кримінальному провадженні. <p>Викладання курсу «Захист неповнолітніх у кримінальному процесі» забезпечує виховання майбутніх юристів, які добре розуміють суть кримінального провадження щодо неповнолітніх та методику і тактику захисту неповнолітніх і здатних забезпечити дотримання, захист прав, свобод та інтересів громадян. Вивчення курсу забезпечує професійну підготовку кваліфікованих фахівців для роботи медіатора, адвоката, прокурора, судді.</p> <p>Для глибокого вивчення курсу студентам необхідно ознайомитися з чинним законодавством, яке регулює кримінальне провадження щодо неповнолітніх, міжнародними актами та договорами України в цій сфері, практикою застосування норм кримінально-процесуального законодавства, а також рекомендованою навчальною і науковою літературою.</p> <p><u>Основними джерелами</u> цієї галузі виступають Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх» Конвенція «Про права дитини», Постанова Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» від 16.04.2004 №5, Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються відправлення правосуддя по відношенню до неповнолітніх ("Пекінські правила"), «Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи про доброзичливе щодо дитини правосуддя», ухвалені Комітетом міністрів 17 листопада 2010 р.</p> <p>Для глибокого вивчення курсу студентам необхідно ознайомитися з чинним законодавством, що містять основи захисту неповнолітніх у кримінальному провадженні, міжнародними актами та договорами України в цій сфері, практикою застосування норм кримінально-процесуального законодавства, а також рекомендованою навчальною і науковою літературою.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення курсу є дати студентам необхідні знання про способи та прийоми захисту неповнолітніх у кримінальному процесі.</p> <p>Основними цілями вивчення курсу є: ознайомити студентів з необхідними джерелами</p>	

права; сприяти глибокому засвоєнню нормативних актів, прищепити вміння працювати з ними; ознайомити з новими підходами до деяких принципів права і навчити використовувати їх зміст при вирішенні конкретних правових питань; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці; прищепити навички складання необхідних процесуальних документів. Засвоєння предмету є необхідним етапом отримання вищої юридичної освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати :

- ✓ особливості процесуального статусу неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого;
- ✓ психофізичні особливості неповнолітніх;
- ✓ гарантії неповнолітнім права на захист у кримінальному провадженні;
- ✓ методiku захисту неповнолітніх під час кримінального провадження;
- ✓ джерела права, які регулюють кримінальне провадження щодо неповнолітніх;
- ✓ тактичні прийоми захисту неповнолітніх;

вміти :

- ✓ орієнтуватись у системі кримінально-процесуального кримінального провадженні відносно неповнолітніх.
- ✓ правильно тлумачити та застосовувати правові норми в процесі роботи за юридичною спеціальністю;
- ✓ використовувати отримані знання для вирішення професійних завдань;
- ✓ складати процесуальні документи та ділову документацію в процесі захисту прав неповнолітніх у кримінальному процесі.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	081 Право	4	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Загальна характеристика кримінального провадження щодо неповнолітніх

Тема № 1. Психофізіологічні особливості неповнолітніх	-	2	12
Тема № 2. Процесуальний статус неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого	2	2	8
Тема № 3. Забезпечення права на захист у справах про злочини неповнолітніх	2	2	8
Тема № 4. Використання спеціальних психологічних знань щодо неповнолітніх учасників кримінального провадження	2	2	8

Модуль II. Методичні тактичні прийоми захисту неповнолітніх у кримінальному провадженні

Тема № 5. Методика і тактика захисту неповнолітніх	2	2	8
Тема № 6. Тактика захисту неповнолітніх при досудовому розслідуванні	2	4	8
Тема №7. Тактичні особливості захисту неповнолітніх в ході судового розгляду	2	4	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює два змістових модулі. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 14 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту, які оцінюються по 10 бали, 2 закритих тестових запитань, які оцінюються по 2 бали, 3 термінологічні завдання, які оцінюються по 4 бали. Максимальний бал за контрольну становить 50. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/.</i>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – залік. Для студентів, які не мають заборгованостей, залік виставляється на останньому семінарському (практичному) занятті, відповідно до п.п. 4.6.1. Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань студентом. На залік виноситься 4 описових питання, які оцінюються: 1 і 2 питання по 20 балів; 3 і 4 питання оцінюються по 30 балів. В сукупності – 100 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/; https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/.</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають</p>	

лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науковопрактичний коментар: у 2 т. Т.2/ Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та інші; заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова – Х.: Право, 2012. – 664 с.

2. Землянська В.В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України. Посібник. - К.: Видавець Захаренко В.О., 2008. - 200 с.

3. Методичні рекомендації для суддів щодо розгляду кримінальних проваджень стосовно неповнолітніх: [Електронний ресурс]/ Вищий спеціалізований суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ. – Режим доступу: <http://safeschools.com.ua/upload/metodrekom-compressed.pdf>.

4. Зеленський С.М., Назаренко С.П., Письменний Д.П. Провадження у справах дітей, які не досягли віку кримінальної відповідальності: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2012. – 160 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Горблянський В. Я. Захист неповнолітніх у кримінальному процесі: навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2019. 18 с.

2. Горблянський В. Я. Захист неповнолітніх у кримінальному процесі: методичні вказівки і завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2019. 17 с.

Викладач _____ с.н.с. Махінчук В.М.